

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40

Nrul de Duminecă :

Pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERȚIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Decentralizarea culturală.

— De un sociolog.

Fiecare român inteligent din Ungaria care cunoaște cât de cât mersul și starea culturii noastre naționale, trebuie să constate că, noi, în lupta pentru viața noastră etnică, pentru conservarea caracterului nostru național, sântem avizați exclusiv la mîntuire, la zelul, la puterile noastre proprii. La noi găsește cea mai potrivită aplicare adevărul: „Ajută-te singur și te va ajuta și Dumnezeu”. Existența noastră națională atârna deci numai de la priceperea și puterile noastre.

Dacă petrecem cu atențiune progresul cultural general, observăm că, diferitele popoare sânt într-o neîncetată luptă pentru întăietatea lor culturală, în continuă luptă de reciprocă nimicire, unele în apărare, iar altele având tendința cuceririi. Și logica faptelor ne-a dovedit că de îndată ce una dintre culturile în luptă ajunge de-asupra, devine mai puternică și înaintază mereu, cuceritoare, ocupând tot mai mult teren până ce în cele din urmă nimicește, omoară pe cea mai slabă.

Dacă privim acum situația culturii noastre naționale, vedem că aceasta se află într-o strîmtoată stare de apărare. Cultura românească se răz-

boiește pentruca să-și mîntuie însăși viața față cu atacurile tot mai întințite ale culturilor înconjurătoare.

Se naște deci întrebarea, că, oare, noi, generația actuală, care vede lupta de apărare a culturii noastre și a cărei putere vitală se traduce în munca și jertfele ce aduce pentru viitor, ce avem de făcut pentru conservarea neamului nostru, ca să apărăm, să dezvoltăm și să întărim cultura noastră, s-o facem capabilă de rezistență și viață, ca să nu ajungă în primejdie de-a fi nimicită de cultura națională a altor neamuri?

E o problemă ușor de rezolvit. Să urmărim numai ce fac alte neamuri și vom vedea că două sânt cu deosebire direcțiunile în cari trebuie să lucrăm — și anume: Să cultivăm, de-o parte, limba și literatura noastră, datinile, tradițiile și aspirațiunile noastre naționale, — adică condițiunile de viață națională —, până ce în toate părțile neamului nostru, începând de la pătura intelectuală orășenească și până la pătura sătească, mândria și conștiința națională se va fi trezit deplin; iar, de altă parte, să ne emancipăm cultura de sub influența culturilor străine.

Rezultate în aceste două direcțiuni vom obține numai dacă vom reuși să dezvoltăm literatura și viața noastră socială până la gradul reclamat de exigențele culturale și sociale ale tu-

turor părților neamului nostru, ca ele să nu mai fie avizate la produsele literare, la teatrele, concertele, casele, conferențele publice, convenirile sociale, în sfârșit, la manifestările culturale și sociale ale altor neamuri. Numai în acest caz vom putea să păstrăm curățenia vieții noastre culturale și sociale.

Acum se imbie marea problemă că ce avem noi de făcut, pentruca conștiința noastră națională să fie mereu trează, iar viața noastră culturală și socială apărată și păstrată?

Să urmărim și în punctul acesta ceea ce fac alte neamuri, cu o cultură mai înaintată decât a noastră și soluția vom găsi-o foarte ușor. Trebuie adică să ne decentralizăm cultura, căci numai în felul acesta vom putea s-o întărim. Trebuie să ne creem numeroase centre culturale pe întreg teritoriul locuit de Români.

Realitatea ne arată, că în ținuturile unde orașele nu sânt centre culturale românești, poporul nostru din împrejurimile acelor orașe e situat rău atât în privința culturală cît și în cea materială. Sărăcia și prostia locuiesc împreună. În ținuturile, însă, cu centre culturale mai închiegate, poporul nostru e mai deșteptat și, în consecință, într-o situație economică mai fericită, căci poporul vine mai deseori în atingere cu elementele culte din centru. Și cu cât, un popor, are mai multe

FOIȚA ZIARULUI „TRIBUNA“.

Cinematografele.

De Em. Gârleanu.

Pe la dvoastră sânt? Aici sânt sute. Serile, apămasă, așa cum îți aștepti sfârșitul, așa aștepti ceasul de cinematograful. E o modă priincioasă, o modă care dacă a început să firanisească ca toate celelalte, are cel puțin darul să-ți folosească întru câțva. Câți dintre noi ar fi avut prilejul să călătorească prin atâtea țări, unele cu soare veșnic, altele cu zăpezi veșnice; câți dintre noi putea să vadă, la 2 pași pe regele Emanuel al Portugaliei, pe dl Fallières al Franței, pe Kaiserul Germaniei? Care dintre noi a bănuț, fie măcar acum 10 ani de zile în urmă, că vor sta frumos pe scaun și vor privi la o groaznică vânătoare de leoparzi, în ținuturile Nilului egiptean? Dacă s'ar trezi un străbunic al nostru, și, fără nici o pregătire, l-ai duce în fața unei pânze de cinematograful, ar cădea mort de surprindere. Căci invenția cinematografului e într'adevăr miraculoasă. Inchipuiți-vă ce va fi peste 150 de ani, când nici o ființă din cele care în clipa aceasta trăiesc nu va mai fi pe pământ, ce va fi când întâmplări din zilele noastre se vor perinda pe pânză, când popoarele își vor vedea dramele prin care strămoșii lor au trecut, când își vor vedea împărații și regii vorbind, mișcându-se, înviind astfel, de dincolo de mormânt, o lume care odată avusese un rost sub lumina soare-

lui. Impresia aceasta adică, impresie care peste 10 ani va fi covârșitoare, am avut-o când am văzut la cinematograful pe eroicul Chavez sburînd încă peste Alpi, când de o lună rămășițele trupului lui sfărîmat începuseră a se topi ca să reîntre iarăși în neantul din care prinseseră ființă.

Tot astfel vor răsuna glasurile închise în gramofonele pivniții marelui operă din Paris, gramofone cari vor fi puse în mișcare peste 100 de ani, făcând astfel pe morți să învieze.

Și glasul lui Tomagno, sau al lui Caruso va ridica lacrimi în ochii celor cari le vor asculta, înfiorați.

Cum se fac alegerile de deputat în Ocna-Sibiului?

II.

Târgul de mandat din Ocna-Sibiului.

A doua zi dimineața eram în Arad unde Moháry îi aștepta nerăbdător și agitat. Tinea o depeșă în mîni. Fără nici o vorbă i-a întins-o lui Serédy, care a cetit-o:

Moháry, deputat,

Arad.

Dacă în trei zile chestia pășunatului nu va fi în ordine, denunțul la parchet se va face fără amînare Poporul e revoltat. Se pregătește mare primejdie.

Isaia.

Serédy a ridicat din umeri și i-a întins telegrama lui Iancu, care a cetit-o cu atențiune și pe când Moháry se plimba agitat în sus și în jos; a tras cu ochiul cătră Serédy, ca și cum i-ar fi spus:

— Asta doar am dat-o eu ieri în Sibiu!!

Moháry era furios și i-a imputat lui Serédy că poate n'a fost destul de energic, de aceea n'a putut aranja.

— Poștește dar și-ți caută om mai energic!

— i-a ripostat gazetarul, dealtfel, cam și săturat de însărcinarea asta onorifică. Nu puteam să arunc banii după ei, dacă n'au vrut să-i primească. Destul li-am spus, că le plătesc imediat!...

— Ești grozav de susceptibil d-le redactor, adevărat monsieur Nitouche... Nu e voie să-ți spue cineva un cuvânt, fără să te superi. Trebuie să știu și eu în ce s'a împiedecat împăcarea?...

— Într'aceea, că contrații cu nici un chip n'au voit să primească reducerea onorarului. Ei cer salariul întreg, ori fac scandal.

— Atunci să le plătim! Dar iute ca să uit cât mai iute și amintirea afacerii. Poate ar fi mai bine să și mergeți îndărăt.

— Eu aș dori însă să dorm o noapte — întrerupse Serédy. — Mai am apoi unele altele și la ziar. Pe urmă putem pleca.

— Fie, să plecați mâine seara — hotărî Moháry, — domnule Csotány, depeșează-le tâlharilor ăloră, că domniile vor fi poimîne iar acolo, pentru aranjarea definitivă... Dar, — a adăugat după puțină răsăndire — dacă odată trebuie plătită suma întregă, nici un filer nu

centre culturale, cu atât mai multe împrejurimi încep să se deştepte în privința culturală și să se întărească în privința economică.

Dar noi nu avem priceperea pentru creierea acestor centre. Suntem prea înguști, nu știm să privim în viitor și suntem prea mult stăpâniți de egoismul local. Adevărat că în câteva locuri, de-un lung șir de ani, se lucrează cu destulă seriozitate pentru întărirea instituțiilor noastre bisericesti, culturale și economice. Insufletirea generală ne-a dat în aceste puține orașe rezultate destul de frumoase, de pildă la Blaj, la Sibiu și la Arad. Dar tot în acest lung șir de ani am neglijat celelalte puncte câte avem. Am întărit cu puteri unite numai trei puncte și am dat uitării în schimb, vreo treizeci de puncte. Marele capital intelectual și economic ce s'a adunat în aceste trei puncte, sau, cu alte cuvinte, numeroșii și binesituații intelectuali din aceste trei centre românești, nu se mai interesează de ajutorarea punctelor neglijate, ci sunt conduși, aproape în toate acțiunile lor, de interesul local al centrului unde se află. Da, căci mâncând îi crește omului pofta de mâncare.

Aceasta anormală stare de lucruri o dovedesc cazurile mai recente.

În Oradea-mare s'a luat de curând inițiativă pentru înființarea unei societăți de literatură bisericască și — ca sediu al ei se institue Blajul. Oradea-mare se lasă și mai departe pradă valului străin, ca și când elementul românesc din marea Biharie, unde întunerecul e cel mai des, n'ar avea și el nevoie de un centru cultural românesc, care să răspândească cu mai multă intensitate razele luminii asupra poporului atât de uitat și părăsit din acele nefericite părți de locuri.

Cu multe energii și forțe se lucrează

pentru înființarea unei societăți de asigurare și așezarea ei se plănuiește — la Sibiu, la marginea țării, în vreme ce Alba-Iulia, oraș situat în mijlocul unui compact ținut românesc, în centrul Ardealului — oraș pe care nepriceperea noastră nu l'a învrednicit de nici o atențiune — se dă iarăș uitării. Pătura intelectuală din acest oraș e aproape inertă. Dacă voim ca pe întinderea cât bate raza acestui centru jidovit să reușim la alegerile parlamentare, trebuie să-l întărim din punct de vedere românesc, întocmai cum trebuie să întărim și alte centre la fel.

Greco-orientalii ar avea mare trebuință încă de trei episcopii, dar egoismul local pune piedeci și aici. Tot așa, spre paguba și din nepriceperea noastră, sunt date apoi părăsirii și Clujul, Deva și altele vreo treizeci de puncte.

Și să privim o singură dată măcar în jur de noi sau și peste periferiile țării către apus, vom vedea numai decât că pretutindeni se lucrează cu o minte înțeleaptă la creierea a cât de multe centre culturale, adică la decentralizarea și generalizarea culturală. Da căci din cultură răsare bunăstarea economică.

Să învățăm și noi dela cei mai înțelepți decât noi.

Tratatul de împăcare. Din Budapesta ni se telefonează: Dl Dr. Ioan Mihailescu a petrecut mai multe zile în Budapesta, de unde azi a plecat la Abbazia. Sâmbătă d. a., contele Tisza i-a făcut o vizită de aproape un cîas. Ce au conferat nu se știe.

Unui redactor ungar, dl Mihailescu i-a făcut următoarele declarații:

„Acțiunea de împăcare româno-ungară stagnează, pentru că forurile competente au găsit că nu pot să accepte proporțiile pe cari eu le-am

socotit ca un sine qua non al unei tratative. Cu toate acestea, nu cred că au fi eșuat pe neplăcut, deși este absolut când se vor putea lua tratativele.”

Ni se cere publicarea acestei declarații

Stimate domnule redactor,

Vă rog să faceți loc următoarelor ca răspuns la mai multe scrisori ce trimis: Nu am continuat cu articolele asupra situației de-acasă în timpul din urmă fiindcă n-am vroit să dau nimănui de-a mă socoti pripit în judecată, fiind de departe de terenul frământărilor noastre mai recente. Voi păstra această tăcere și de departe, până la întoarcerea mea din strătate, continuând în acest timp colaborarea literară la „Tribuna”.

Paris, 10 Ianuarie s. a. 1913.

Octavian Goga

Franz Ferdinand și prințul Gheorghe

Pe vremea memorabilei vizite ce a moștenitorul Franz Ferdinand regelui al României în primăvara anului 1909, un opozițional din Belgrad publicase știrea prințul Gheorghe ar fi tocmnit niște crimă care să omoare pe moștenitorul Ferdinand vremea ce va petrece la București. Știrea trecu la ordinea zilei fără să o fi băgat cine în seamă. De-atunci au trecut aproape ani și tocmai săptămâna trecută o întrezărește și ziarul german „Vossische Zeitung” spunând că atentatul acesta ar fi fost tot de moștenitorul Franz Ferdinand n'a vizitat București, ci tot timpul cât a stat în România la petrecut la Sinajă, unde se afla atunci familia regală. Pomenitul ziar a dat repețite rînduri probe că e bine informat privește politica externă și prin sulevarea dărnicitului atentat ne descoperă o seară până acum necunoscută în politica externă a Monarhiei în Balcani. Coincidental în acest an se exporta și știrea unui război în Sarajevo care-ș ieșise din fișini din cauza arexionului.

Vizita moștenitorului la curtea regală mână pe lângă un act de curtoazie și găsește explicație și în faptul că Franz Ferdinand vroia să știe din izvorul cel mai competent, ce ținută va observa România față de iminentul război.

În această vizită a moștenitorului, prințul Gheorghe care avea o mare parte de muncă în pregătirea dușmăniei dintre cele două

e voe să se rătăcească. Fiecărui alegător, domnule redactor, să-i plătești personal partea ce i-se cuvine, luând chitanță.

— Chitanță, cu timbru? — ceru explicații Serédy — apoi știu păcurarii ăia scrie?

— Nu așa înțeleg — întrerupse enervat Molnár — în privința asta vom face un plan întreg înainte. Fiindcă eu nu mă încred nici în popii ăia. În ei chiar mai puțin. Trebuie să găsim un plan cuminte, ca nimeni să nu ajungă scurtat. Ocupă-te te rog cu planul ăsta, mă bizui pe d-ta. Până mâine după amiază putem face toate pregătirile.

Serédy a găsit până a doua zi planul: pe câte o bucată de hârtie dl Csotány a înscris numele și numărul din seria fiecărui alegător care și-a dat votul lui Molnár. A însemnat tot-odată și suma ce-i revine, ca gregar de rînd, ori ca corteș, sub șef ori șef. Buletinele acestea le vor împărți popii printre alegători și numai în schimbul lor va plăti Serédy. Am pregătit în chipul acesta tot înainte.

Și acum buzunarul dela vesta lui Serédy fu încărcat cu vre-o treizeci și cinci de mii, pentru plecarea de a doua zi.

Sosiți în Sibiu, au atras tot la acel hotel,

unde-i căutase dăunăzi, onorabila deputație din Ocna.

Serédy le-a explicat popilor modalitățile plății.

Dimitrie Iosif a excepționat imediat planul, spunând că domni n'au acum încredere în ei. De ce să se încrează ei dar în domni? A și găsit repede o altă soluție mai practică.

— Da — a zis — dar sunt mulți dintre alegători, cari au cunoscut biletele astea noi de bancă în coroane, n'au încredere prin urmare și pot face chiar neplăceri. Mai bine ar fi ca noi cei șapte inși, să punem în câte un plic partea fiecăruia, plicul să-l sigilăm, să scriem pe el numele omului și să le explicăm că în plic sunt banii. Astfel vom putea fi siguri, că nu se va face nici un abuz!...

— Bine, bine! — aprobară popii, cari cu mintea lor românească ajunseră repede să-l înțeleagă pe jurisprudentul lor (fiindcă și Iosif este jurist în ceasurile libere) punându-se și dânsii pe aceeași bază morală: „dacă nu putem fura noi, să băgăm cel puțin de seama să nu fure nici alții”!

Unul dintre popii, Ardelean Isăia, privea și așa cu o învidie la barba frumoasă alui Serédy, și părea că bănuie ceva, că ăștia n'au venit

aici, cu cea mai curată conștiință să împartă averea.

Planul lui Dimitrie Iosif era de altfel și bun, ca statul major din Ocna să primească el la grămada atâtui amar de ban.

Serédy scoase încet bancnotele și ce-i rămăse că sunt prea multe hârtii de câte o sută de lei, buia să meargă să le schimbe. Li dău lângă dânsul ca om de încredere pe Isăia delean. Ceilalți au plecat să aducă puțină ceară roșie.

Serédy schimbăse în tutungeria de spectată din Sibiu vre-o 30 de hârtii de câte o sută de lei și cu asta toate erau în regulă.

Suma colosală de bani și intenția scrierilor de plată făcu atmosfera mai prietenească și onorata societate de șapte începuse să închezeze plicurile.

Munca asta a ținut vre-o ora. Acum avu și Serédy o dorință: Puneți sigiliul și buletinele de plată. S'a făcut. El li-a isprăvit apoi pe toate. Ei acum mâine dimineață la ora 7 pot să vie tătari din Ocna și — tocmai târg de săptămână — în vre-o cârciumă din marginea orașului se va face piața.

(Sfârșitul va urma)

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Szekely și Reti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincia noastră colecții. La înțelegere expedim gratis în orice parte a țării. Atelier de primă muncă.
Mare sortiment de trusouri pentru toată lumea.

teri își vedea zădărnice toate planurile pentru câțiva vreme. Și pentru a împiedeca eventuala întorsătură de favorabilă a situației față de planurile sale, a hotărât să plătească câțiva criminali cari să opereze la București un atentat contra moștenitorului, nădejduind că prin aceasta va perverti opinia publică, iar regatul român va putea fi prezentat într-o lumină dușmană monarhiei. Franz Ferdinand însă a fost pus din bună vreme pe urma complotului și pentru al preveni, nici nu a vizitat Bucureștii.

Și dacă nu e vorba de vr'o mistificare, atunci dăm ușor și de cheia tainei care plutea în jurul abdicării subite a prințului Gheorghe în favorul fratelui său. Căci compromis dintru început, era evident că nu va mai putea urca nici odată treptele tronului sârbesc. Și tot această taină de culise explică și repentinele turburări provocate de Gheorghe în familia sa, cu scop de a fi reîntronat.

Ministrul à latere. Câteva zile din Budapesta au publicat știrea că contele Emil Széchenyi va fi cât de curând numit ministru pe lângă persoana Majestații Sale împăratului. Referitor la svonul acesta care începuse în parte să se acrediteze semioficiosul „Budapesti Tudósító” e autorizat să dea cea mai categorică desmințire, spunând că fama despre pretinsul ministru e lipsită cu totul de adevăr.

Anul-nou în România. Din București ni-se anunță: Maj. Sa Regele, cu prilejul Anului-nou 1911, a dat următorul ordin de zi, pe armată, care s'a citit trupelor din toată țara, la apelul sub arme, la 1 Ianuarie, 1911:

Ostași,

Țara nu cruță nici un sacrificiu pentru întărirea armatei, având nestrămutată credință că sântefi oricând gata a împlini înalta voastră chemare. Ultimele manevre au dovedit din nou că Regatul se poate rezuma cu siguranță pe puterea sa militară. Vă mulțumesc dar călduros pentru munca voastră stăruitoare și pentru toate silințele ce ați desfășurat în cursul anului care s'a sfârșit Rămâneți ca și în trecut, însuflețiți de simțământul datoriei și de spiritul de disciplină, lubiți pe șefii și pe frații voștri de armă, păstrând un neclintit devotament pentru Patrie și Tron. Gândiți-vă neîncetat la jurământul vostru, care trebuie să fie adânc întipărit în inima voastră. Astfel veți fi de-apururea siguri de dragostea Mea și veți binemerita recunoștința Tărei.

Din tot sufletul vă urez ani mulți, sănătate și fericire.

Dat în București, la 1 Ianuarie 1911.

(ss) Carol.

Expres Oriental. Din Budapesta ni se anunță:

„In cercurile românești de aici se svonește că vechea „Correspondență română” a dlor Brote și Slavici, chemată la viață pentru a servi interesele dezertorului Mangra, e pe cale a se reînființa.

Correspondentul Dv. a putut afla următoarele, pentru exactitatea cărora garantează: Noul birou de „informație” va purta numele „Express Oriental” și va avea director pe dl Dr. Gheorghe Alexici...”

Lumea românească știe cine e dl Alexici: omul tuturor stăpânirilor ce s'a pârindat la cârma țării. Ne facem dară datoria de organ național românesc avizând presa din România să nu între în nici un fel de legături cu această nouă încercare de a face propagandă pentru politica nenorocită a vicarului Mangra pe care trebuie s'o condamne orice Român cu sentimente naționale.

Aplanarea conflictului dintre partide și președintele camerei din Bosnia. Conflictul ivit între președintele camerei și șefii partidelor parlamentare din Bosnia referitor la programul

de activitate al parlamentului s'a aplanat definitiv. Șefii, în urma stăruințelor adlatului au aprobat expunerea președintelui și astfel Camera își va începe iar activitatea. Amânându-se redeschiderea din 16 Ianuarie pe ziua de 23 aceiaș lună.

Programul noului guvern român.

București, 30 Dec.

Dupăcum am anunțat, Marți seara dl Ion I. C. Brătianu a prezentat M. Sale regelui Carol demisiunea guvernului român. Prin actul acesta partidul liberal se retrage dela putere.

Imediat a doua zi, cum se prevăzuse de mult, dl *Petre P. Carp*, șeful partidului conservator, a fost însărcinat cu formarea noului guvern. In aceste puține zile o mare schimbare se petrece în România. Un partid pleacă dela guvern spre a da loc altuia. Afară de miniștri demisionează o mare parte din funcționarii administrației, începând cu secretarii generali dela ministerii, apoi prefectii județelor, consiliile județene și comunale, primarii orașelor și satelor, șefii polițiilor locale etc.

Iată amănuntele asupra schimbării de guvern:

Joi seara, imediat după depunerea jurământului noilor miniștri, M. Regele a semnat decretul de numire a noilor prefecti.

In timpul cât a durat audiența miniștrilor la palat, pe calea Victoriei, în fața palatului, staționa lume multă.

La orele 8 fără un sfert s'a terminat audiența. La ieșirea dela palat, noii miniștri au fost aclamați de public. Publicul s'a îndreptat spre clubul conservator care era iluminat.

Numeroșii cetățeni s'au adunat în grădina Sf. Gheorghe și de acolo, în frunte cu muzica și cu lampioane aprinse, au pornit în urale spre locuințele șefilor de culori ai partidului conservator, unde au manifestat.

Programul noului guvern.

Joi seara a avut loc în saloanele clubului conservator din București, o întrunire a partidului, convocată de șeful guvernului, dl P. P. Carp, pentru a-și expune programul.

Iată discursul rostit de noul ministru-președinte:

Domnilor, vă mulțumesc pentru aplauzele cu cari mă întâmpinați. Ele sânt un semn al încrederii pe care partidul o are în șeful lui, încredere necesară pentru îndeplinirea operei noastre. Nu voi face un discurs. Vă voi spune numai câteva cuvinte pe cari le cred îndestulătoare a vă edifica asupra situației de azi.

Noii conservatori adevărați, conservatorii reacționari (ilaritate), cari n'am făcut decât să împilăm poporul, ne-am ocupat totuș adesea ori și de soarta celor mici. Noi am socotit totdeauna că pătura de jos a poporului este fundamentul edificiului social. Pentru ea am lucrat totdeauna, pentru ea vom lucra și de data asta.

Vom avea în vedere în primul rând pe meseriași. Vom modifica actuala lege și vom obține garanții atât din partea lucrătorilor față de patroni, cât și din partea patronilor față de lucrători.

Voim ca administrația acestor interese să fie mai bine înțeleasă, deoarece din diferite părți ne vin plângeri că administrația se face așa ca și cum legea ar fi fost făcută pentru ea iar nu ea creată pentru respectul legii.

Vom face legi pentru asigurarea lucrătorilor contra accidentelor, infirmităților și poate chiar contra bătrâneții.

Pentru aceasta recunosc că liberalii, predecesorii noștri, ne lasă o situație financiară destul de înfloritoare care ne va permite a

face față acestor reforme pentru îmbănătățirea soartei lucrătorilor.

Să trecem acum la țărani. Pentru aceștia deși s'au făcut multe, nu s'a făcut totuș în deajuns. Vom lua bunurile de moartă și le vom împărți la țărani. Cu mijlocul acesta credem că vom da o mai mare extindere proprietății mijlocii.

Intenția aceasta, eu unul nu o am de ieri de azi, ci încă dela 1889 când am vândut moșiile statului la țărani. Și dacă urmașii mei m'ar fi imitat sânt sigur că ar fi dispărut multe din nemulțumirile cari au dat naștere răscoalelor din 1907.

Tot pentru țărani vom veghea ca instituția Cassei Rurale să-și îndeplinească menirea ei cu mai multă energie și să fie mai conform cerințelor țărănimii.

Voi propune de-asemenea desființarea impozitului funciar al proprietarilor rurali țărani cu mai puțin de 7 H. a. deoarece sânt încredințat că averea națională crește cu atât mai mult cu cât sarcinile impuse celor săraci sânt mai mici.

O altă chestie care ne va preocupa va fi cea a scumpetei traiului. Pentru aceasta vom modifica tariful vamal și vom scade taxele pe căile de comunicație a lucrurilor de primă necesitate. In locul lor însă vom înființa alte taxe echivalente pentru ca veniturile comunelor să nu sufere.

Toate acestea le vom face pentru ușurarea păturei de jos în îmbunătățire traiului celor mici.

Pentru aceasta însă mai este necesar ca ministerul de domenii să fie pus pe alte baze: cari să-i permită o mai largă ocupare de agricultură, care este izvorul principal de avuție al țării.

Avem destule căi ferate, ne mai rămâne să ne complectăm școalele și drumurile cari lasă foarte mult de dorit.

Și acum, domnilor, să-mi dați voie a veni la chestia foarte scumpă inimii mele. Aceasta este Reforma administrativă.

Astfel cum este organizată azi, administrația care înțelege a spune gospodăria țării fluctuațiilor de partid, nu poate fi o administrație serioasă. Pusă pe alte baze, vom putea avea cu timpul și alți funcționari decât cei de azi, cari și ei la rîndul lor nu sânt decât sclavii unei arme politice.

Acestea toate făcute, nu ne mai rămâne, domnilor, decât să ne îngrijim a fi tari și a ne opune cu aceiaș energie contra atacurilor din afară! Ei bine, pentru aceasta vă promit că vom lua măsurile necesare să punem armata română la înălțime datoriei, vitejiei și a patriotismului ei.

Nouii secretari generali.

Au fost numiți secretari generali de minstere:

D. *Paul Teodoru*, fost prefect și deputat, la ministerul de interne; d. *I. Vivescu*, procuror la Curtea de conturi, la ministerul de finanțe; d. *George Lucasievici*, la ministerul de domenii; d. general *Popovici*, comandantul brigăzei a 7-a de artilerie, la ministerul de războiu; d. *Lazăr Munteanu*, prim-președinte al tribunalului Iași, la ministerul justiției; d. *Cristu Staicovici*, secretarul Camerei de comerț din București, la ministerul industriei și comerțului; d. *C. Meissner*, profesor la ministerul instrucțiunii publice.

La ministerul de externe rămâne d. *N. B. Cantacuzino*.

Nouii prefecti.

M. S. Regele a semnat eri decretul pentru numirea următorilor noui prefecti:

Jud. Argeș, a. N. D. Popescu;
Jud. Bacău, d. Panait Cantili;
Jud. Botoșani, d. căpitan G. Urseanu;
Jud. Brăila, d. căpitan V. Hiot;
Jud. Dâmbovița, d. Victor Baranga;
Jud. Dolj, d. maior Iosif Gârleșteanu;
Jud. Dorohoi, d. C. Stroici;
Jud. Fălciu, d. general G. Telesman;
Jud. Gorj, d. Gr. Culcer;
Jud. Ialomița, d. Leonida Gussi;
Jud. Iași, d. inginer C. L. Negrutzi, iar prefect al poliției d. căpitan Stroja;

Jud. Ilfov, d. C. Dristorian: al poliției Capitalei d. I. Mitilneiu;

Jud. Muscel, d. Gr. Andreescu;
Jud. Neamț, d. Leon Bogdan;
Jud. Olt, b. C. Ștefănescu-Zănoagă;
Jud. Prahova, D. Luca Elefterescu;
Jud. Putna, d. T. Enibace;
Jud. R.-Sărat, d. Const. Iorgulescu;
Jud. Romanși d. I. Brabețeanu;
Jud. Roman, d. Anton Arion;
Jud. Tecuci, d. Lupu Costache;
Jud. Teleorman, d. N. Maimaroiu;
Jud. Tulcea, d. Petre Ștefescu;
Jud. Tutova, d. E. Juvara;
Jud. Vaslui, d. dr. Peride;
Jud. Vâlcea, d. G. Sabin;
Jud. Vlașca, d. N. Lăzărescu;

Azi la oarele 11 dimineața, noii prefecti au depus jurământul la ministerul de interne.

Numirile celorlalți prefecti se vor face probabil mâine.

Urcarea cotei.

— Ședința Camerei. —

După prelungirea ședințelor cu o oră, votată unanim Sâmbătă, ședința de Luni a adus cea dintâi senzație politică. Fostul ministru de comerț, Kossuth, pentru a dovedi că guvernul din care a făcut și el parte a fost guvern național, a destăinuit motivele cari au îndemnat coaliția să urce cota cheltuielilor comune cu aproape 6 milioane de coroane anual.

Motivele aceste sânt luate tot din arsenalul vechiu al guvernelor ungurești: li s'au făgăduit *concesii militare și constituționale*. Cu alte cuvinte: mână liberă pentru a asupra și mai departe naționalitățile și introducerea limbii ungurești ca limbă de instrucție a școlilor — pentru a maghiariza feciorii români.

În orice caz, motivele invocate acum de fostul ministru de comerț sânt mult mai serioase decât celebrul motiv invocat la urcarea cotei: „E drept că partidul independist, din care fac și eu parte, a declarat în programul său că nu recunoaște *îndreptățirea*... dar *urcarea* ei nu e exclusă prin acest program...”

Principiile și observarea lor n'au fost niciodată țaria partidelor ungurești. Doar e și chestiunea votului universal, care ocupă loc de frunte în programul aproape al tuturor partidelor ungurești, și totuși e departe de-a fi rezolvită în favorul milioanei de cetățeni. Nici cinismul declarației fostului ministru nu ne surprinde. Sintem obișnuși să vedem cum guvernele ungurești au făcut întotdeauna marfă de vânzare din votarea legilor cari privesc monarhia, impunând mereu sarcini noi țării, ca în schimb să obție o „concesie națională” pe care să se sprijinească în fața opiniei publice ungurești.

De noi, națiunile ne-maghiare, cine a mai ținut seama?

Ședințele de Sâmbătă și Luni au avut, de altminteri, caracter obstrucționist. Fără a mărturisi pe față, partidele opoziționiste se străduie a lungi discuția prin interpelări înainte și după ordinea de zi

Ședința de Sâmbătă.

Ședința a fost prezidată de vice-președintele Návay Lajos. S'a urmat discuția în chestia băncii comune. Au luat cuvântul deputații Kelemen Samu (contra), baronul Madrassy-Beck (pro) și contele Batthányi Tivadar (contra).

Kossuth a vorbit în chestie personală. Deputatul Abrahám Dezső a interpelat cerind reducerea prețului sării.

La sfârșit s'a votat lungirea ședințelor cu o oră.

Ședința de Luni.

Ședința e prezidată de vice-președintele Kabos Ferencz. Până la oarele 11 și jumătate, opoziția discută chestii personale pentru a amâna discuția. Vorbesc Ugron (în chestie de imunitate) și Földes Béla și Polonyi Géza în chestii personale.

Intrându-se în ordinea de zi, după Gedeon Aladár (contra) și Hegedüs Loránt (pro), ia cuvântul fostul ministru de comerț Kossuth, pe care Hegedüs îl atacase că au ridicat cota.

Kossuth a declarat:

„Vreau să spun în sfârșit care este adevărul în chestia urcării cotei. În ședința din urmă a raportorilor specialiști unguri și austriaci, Sieghardt, consilier ministerial austriac, a făcut declarația cuprinsă și în procesul verbal al ședinței, *că în schimbul urcării cotei coaliția se poate aștepta nu numai la concesii constituționale, ci și la compensații militare.* (Sgomot. Mișcare).

Voci (în dreapta): V'a tras chiulu!

Kossuth: Țara va ști să-și dea acum seama ce motive ne-au îndemnat să urcăm cota. (Rîsete ironice la guvernamentali).”

Scrisori din București.

A pizmei răutate. — În amintirea eroilor dela 1877—8. — An nou.

București, 30 Decembrie.

În spiritualele sale schițe umoristice, mult apreciatul Sorcovă compară literatura noastră din Ardeal cu o fată care, deși a avut atâți pețitori, a rămas tot nemăritată. Și probabil va mai aștepta mult până să-și găsească mirele așteptat. Comparația se potrivește de minune și atunci când este vorba de presa noastră cotidiană și săptămânală. Zilnic vezi perindându-se înaintea acestei ademenitoare fete zeci de pețitori, cari însă se întorc rușinați ca voinicii din poveste, cari nu puteau săvârși vitejiile, impuse de fata de împărat. Sânt unii, cari de zeci de ani bat la poarta publicității românești, unii cari au pătruns în curte, alții, cari au ajuns până la pragul casei și de zeci de ani așteaptă intrarea, pe care n'o vor putea obține ne-având haina cununată.

De atâția ani, începând cu dl Titu Maiorescu, atâtea mari personalități ale noastre s'au ridicat în contra barbarismelor întrebuintate în limbajul presei cotidiene din Ardeal. Și azi, după atâta stăruință, după atâta muncă depusă de oameni de inimă, am ajuns să vedem același păcat perpetuându-se cu o îndrăjire revoltătoare. Și doar tot ce se scrie și se publică în regat, ori-cari ar fi măsurile luate de apărătorii, ideii de stat, pătrunde și la noi. Înțelepții noștri publiciști de profesie găsesc însă că este superfluă adoptarea limbii literare, curate și elegante întrebuintate în regat și credincioși tradiției, nu vor să iasă din vechile lor ogașe. După toate probabilitățile, îi oprește dela acest pas teama de a nu fi onorați cu epitetul de „anarhiști” și „răzvrățiți”, cari nu se mulțumesc cu ceea ce ne-a rămas dela înaintași, ci vor ca moștenirea lor s'o îmbogățească.

Am înaintea mea un ziar românesc din Ardeal, ziar care anunță apariția a trei foi, aceea din Huedin a Asociațiunii, „Poporul Român” și foaia dlui Birăuț Despre Tribuna Po-

porului” nu știe nimica. Aceia e probabil anarhistă. Aceia e de părere că unitatea culturală nu se poate ajunge decât căutând să unificăm mai întâi haine, în care se îmbracă gândurile noastre. Se spicuim câteva flori de stil din gazeta, în care a pizmei răutate știe să releveze apariția foaiei dlui Birăuț, ca și când „Tribuna Poporului” n'ar avea nici o importanță în mișcare culturală a poporului românesc din Ungaria.

„În criza de guvern din România nu s'au ivit momente noi în decursul sărbătorilor Crăciunului. Guvernul liberal își anunță la Regele retragerea probabil azi”.

„...E destul să fie în un tract dintre preoți numai unul mai neglijent, cum și sânt, sau vre-mul, care, *ne-având lipsă* de congruă întârzie cu trimiterea *cvitei* la protopop și iată întârzierea pentru toți. Și apoi mai sânt și protopopi, cari întârzie cu pregătirea *conspetelor cerute de ordinariat*...”

„...Comitetul reuniunii femeilor pentru înfrumșetarea bisericeii a ținut să facă și de astădată *din prilejul nașterii Mântuitorului* o plăcută surprindere copiilor”.

„Rugăm pe restanțieri, să binevoiască a trimite cât mai curînd *prețul de abonament restant*, căci altcum li-se va sista expedarea ziarului...”

Sânt numai câteva flori culese în iugă din ziarul care știe să fie atât de imparțial. Din același ziar, care avea curajul să afirme că „sinedriul politiceii românești a condamnat în „Tribuna” pe „Iuda Vanzătorul”. Înțelegem lipsa de respect față de oameni a numitului ziar. E chestie de educație. Dar respectul față de limba românească? Pentru Dumnezeu, ce însemnează atunci toată străduința marilor apostoli ai românismului spre a ajunge la mult visata unitate culturală? Curățiți-vă sufletul și limba, domnilor!

Societatea de curând formată pentru cultul eroilor neamului românesc deșteaptă tot mai mult interesul publicului de aici. Serbarea organizată în amintirea regretatului Russu-Șirianu a avut un rezultat dintre cele mai îmbucurătoare. Publicul românesc a dovedit că știe să aprecieze jertfele aduse de aceia, cari au renunțat la orice interese personale în vederea binelui obștesc. O mare serbare este organizată acum pe ziua de 24 Ianuarie, când se va sărbători amintirea soldaților, cari, în războiul pentru independență, au căzut, morți sau răniți pe câmpiile Bulgariei. Numărul celor căzuți în acest botez de sânge a fost de 25.000. Douăzeci și cinci de mii de voinici adunați dela coamele plugului și trimiși să arăte lumii întregi că vitejia românească n'a pierit.

Ei au creat România independentă de azi: Ei au răscumpărat prin sângele lor tinăr și viteaz neatîrnarea țării. Ei au căzut în floarea vieții fără a murmura, fără a blestema. În comunele de unde au fost cei căzuți, s'au abătut pe pereții saletor table comemorative pe cari este gravat vulturul ținând o coroană de laur. Astfel copii încă de mici văd că „Patria recunoscătoare” știe să aprecieze jertfa a adusă pe altarul ei.

Societatea pentru răspândirea cultului eroilor noștri va organiza, cu ocazia aniversării unirei Principatelor, un serviciu divin în amintirea vitejilor soldați, cari, după unire, ne-au dat-o România liberă, stăpână pe soarta sa. Și este bine că și-a adus aminte în primul rând de cei căzuți pe câmpul de război.

Și iată-ne iar în fața unui an nou. Bieți trecători printr'o lume trecătoare ca și noi, îl întimpinăm în cale cu aceiași dragoste, cu aceleași speranțe, cari ne-au ademenit din clipa, în care am început să ne dăm seama de noi. Noi, cari zilnic ne petrecem la groapă iluzii și visuri, cari vedem cum se scutură fără contenire floarea tinereții noastre, tresărim ca chemați de un glas tainic la auzul clopotului, care vestește sosirea noului an. Am uitat durerile și desamăgirile din trecut, am aruncat țărîna peste patimile, cari ne-au zbuciumat și cu gând curat trecem pragul

Ce ne așteaptă? Nu putem ști. Căci nu ne este dat să știm. Noi uităm așa de repede evenimentele, prin cari am trecut, dar nici odată nu putem vedea dincolo de poarta zăvorâtă a viitorului. Și poate e mai bine așa. Dacă Efi-meteu ar fi scos din lada fermeacă a Pandorei și cunoștința lucrurilor viitoare, ce s'ar fi ales din întreaga omenire? Poate fi vorba de progres acolo, unde e stăpână disperarea? Nu moare curajul? Nu se stinge ultima rază de nădejde, când știi de mai înainte că lupta are să fie zadarnică? Nu ne potopește uneori gândul morții într'atâta, încât pierdem orice avânt, ori-ce dor de luptă?

Tu, an nou, ce ne vestești? Ne întrebăm. Dar în fundul inimii noastre ne-am turbura, când am primi răspunsul adevărat. La ce-am ști la care răspântie ne pândește nenorocul?

La ce-am ști unde ne surîde fericirea și în care moment Parcele vor tăia firul subțire al vieții noastre? S'ar prăbuși toate visurile clădite cu atâta dragoste în nopțile frumoase de vară, s'ar înmoura atâta cer senin, s'ar stinge atâtea stele, ar amuți atâtea cântec.

Tu, an nou, ce aduci pentru acest popor românesc? Pace, dezvoltare, progres și lumină? Sau sbuciumări, sfâșieri și goana străinului? Belsug, s'au mizerie? Vor triumfa acei ce ne urâsc pe noi, sau neamul lor peri-va cu sunet?

Noi cari zilnic ne petrecem la groapă iluzii și visuri, asistăm în același timp la cea mai grozavă tragedie. Înălțatoarea, dar grozava tragedie a unei părți a neamului nostru. Căci pătrunde până departe glasul de jale al blândeii Basarabiei, căci mâni spurcate pângăresc Bucovina, jungliul străpunge sânul Macedoniei, Moldova lui Ștefan e potopită de lăcuste și pe noi ne urmărește zurelul lanțului.

Și uite cum mi-se înseninează gândul. Aud glasul profetic al vremii: Duh nou s'a pogorât peste voi. Luptați și veți învinge. Luptați cu credință și veți învinge!...

Coresi.

Serbările dela Cața*).

— Poetul Coșbuc în Ardeal. —

Se scriu azi din toate părțile și în toate zările scrisori. Mollpsit și eu de moda zilei, vă scriu azi o scrisoare dela Cața.

Și drept să vă spun, merită să scrie cineva o scrisoare dela Cața. Nu că doară Cața ar fi un centru cultural ca Sibiu, sau Aradul sau alte orașe, cu muși intelectuali români, a căror frământări sufletești în viața noastră publică își căutau atâtea obiect de scris — ca bună războiul »Spede« din Sibiu — ci pentru că satul Cața s'a ridicat din haosul necunoscutului, prin faptul, că în acest sat, au petrecut câteva momente omeni celebri, ce potul Coșbuc, academicianul nostru Andrei Bârsan, maestrul cântărilor Dima, scribato-ul pământului, profesorul de universitate Mușoi, înjunghiați de o mulțime de fetițe-cuvali dela noi, dar mai ales din țară, cari pentru prima oară au avut ocaziunea să petreacă o zi și o noapte într'un sat »de dincolo«.

E vorba de sfârșirea școlii noastre confesionale gr. or. din Cața.

Această școală s'a zidit prin aproape exclusivă muncă a fraților Mircea din București, proprietarii »Carului cu bere« și arendații »rețeau rânului« »Gara de Nord« tot de acolo. A costat peste 50,000 coroane. Dar halal să fie! A și eșit un jovan de clădire, care îndrănesc să o spun, nu se află pe întreg întinsul locuit de Români de sub coroana sf. Ștefan, mulțumită frimei »Dușoiu și Leucă« care prin creațiunea lor ne a umplut sufletul de mândrie națională. Ca să simți această mândrie, să cere neapărat să cu

* Articol întârziat din lipsă de spațiu.

noști clădirea școlară din Cața, irepoșabilă ca execuție și impunătoare ca arhitectură națională românească, și să auzi pe preotul sășesc din loc și decan al districtului Cohalm »că noi Sașii, deși cu o cultură mai veche și cu o avere națională relativ mai mare, nu dispunem ni știri de o clădire școlară atât de distință din punct de vedere arhitectonic. M'am gândit atunci: oare de ce Românii noștri, cari adună para cu para atât de cu anevole și de-a ajuns la o stare materială mai bună, își clădesc case sau clădiri publice cu arhitectură străină, vărsând deodată banii sudoarei românești în buzunare străine, de unde nu se mai întoarce, fără să aibă măcar mângâierea de a avea un lucru și solid și frumos? N'ar fi timpul să se conțenească a e-t obicei și să începem să ne ocupăm cu execuția clădirilor noastre — dar mai ales a celor publice — pr-arhitecții noștri români? Cred că Consistoarele noastre, care varsă anual sute de mii pentru astfel de scopuri, nu va ezita a ținea cont și a impune chiar organelor subalterne această direcție abstractă, care e și un postulat național, pe care Sașii, din partea lor îl observă cu atâtea scrupulozitate.

Dar să lasăm consistoarele! Vedeți voi! Eu nu am să mă amestec în treaba lor, ci să vă povestesc întâmplarea cu simțirea școlii din Cața.

Era a treia zi de Crăciun, în Cața, o dimineață apră de Decembrie, cu ger ser și fără zăpadă, dar cu un soare dulce, cât de nu ai fi simțit gerul, eal ispitit să te crezi în una din acele dimineați de pe la Rosale, cari îți dăsfacă tot sufletul și te lavață să prețuiești viața.

Sătenii, cu bucuria zăgăvilită la față, roiau spre biserică; printre ei vedeai amestecându-se preoți și învățători din satele apropiate, domni de ei noștri și din țară, studenți și coconițe din comul lui Dima — cari toți se îndreptau spre biserică. Era o privești pe cât de interesantă, pe atât de frumoasă.

Măreață a fost și Ilurghie, condusă de părintele profesor și profesor condatorial Lazar Triteanu, »statat de 4 ore și un diacon cu răspundere măiestritul cor al lui Dima. Mi-au spus domni din țară, că pentru ei a fost o curată revelațiune această liturgie, cântata rezeciat și la înțeles, în deosebie de ecstazie fononice ale preoților din țară, din cari nu poți înțelege nimic. Iar badea Gheorghe, în scaunul de sub amvon, își tot mângâia barba. Poate își va fi adus aminte de vremea fetele fetele copilăriei, când asculta în biserică din satul său sf. slujbă. O deosebită înțelegere să pare a fi făcut asupra sa frumoasa predică a părintelui Triteanu, mai ales locul care vorbește de trecutul necăjit al școlii române și a dascălilor ei.

După Ilurghie s'a puzes cu lile în curtea școlii, unde s'a făcut simțirea apelor și s'a stropit cu apă sfințită noul edifiu școlar, așa precum scrie la tipic.

Trecuseră oasezile 12 când s'a sfârșit ceremonia și toată lumea era acuma preocupată de a-și afla locul la banchetul ce s'a dat în sala festivă a școlii. Chiar și badea Gheorghe se plimba neînștit de colo până colo, fiindcă partea munitoare a sa încă își cerea dreptul.

Intr'acera îl încunjură într'un colț al vestibulului școlii — unde îl opăcise cineva la vorbă — fetele satului, la care s'a atășară pe când nevestele tinere, domni din societate, domnișoare și studenți din cor, cântând cu toții lin, dar cu însuflețire »pe umeri pletele-i curg viu«. Și a ascultat poetul frumoasa sa creațiune până la sfârșit și a mulțumit în urmă celor ce au voit să-i procure o mulțumire. Să plângea însă, că cântarea e cu mult prea monotonă și nu așa precum el și-a închipuit-o.

În sfârșit vine mult așteptata deslegare. Vin Mirceștii și-i poftesc la masă pe badea Gheorghe »Parcă va eșit un sfânt din gură« zice badea Gheorghe și pornește să și ocupe locul.

Să începe banchetul. Dar' nu banchet de sat, ci banchet de oraș. Vre-o 140 de intelectuali la mese, iar galeriile tixite de public. Discursuri din belșug. Numai părintele Triteanu a ținut vre-o 4, dintre care a fost frumos cel ținut în onoarea eroilor serbării, frații Mircești.

Tot în onoarea lor s'au mai ținut vre o trei dintre care e de relevat discursul academicianului A. Bârsan. Cu măduvă și la loc a vorbit cinstitul părinte Ion Brateu dela Mateiaș »în a cărui inimă nu este vicieșug« după vorba scrip-turei. Și tot așa cuminte a vorbit tinărul părinte dela Mercheasa, Ion Leucă, iar pentru oaspeții din țară a toastat dir. desp. al fondului de teatru N. Bănuț. A impresionat apoi discursul dlui Dr. Onisfor Ghibu, care a relevat faptul, că comuna Cața a dat științei pedagogice din Ardeal, pe cel mai distins reprezentant al ei: pe Ion Popescu.

Chemat de aplauzele tuturor oaspeților, a trebuit să se ridice și badea Gheorghe. Mulți erau în sală. Dar' pentru aceea să putea auzi musca sbârâind, atât de încordați și de setoși erau cu toții, de a auzi graiul poetului. El a vorbit mai mult în poezie, făcând haz de felul cum a fost adus aci și de petrecerea lui în Cața. Regret nespuse de mult că nu mi am însemnat vorbele lui, pentru ale reda publicului doritor de a cunoaște pe badea Gheorghe în veselie.

După sfârșitul ospățului, pe la 4 ore p. m. cei mai mulți oaspeți au făcut o plimbare prin comuna Cața interesându-se — mai ales cei din țară — de starea țăranelui din această comuna. Iar vre-o câțiva inși, în frunte cu poetul Cosbuc, s'au retras la o casă privată, unde au făcut mult haz de glumele lui badea Gheorghe, care era în vervă.

La 8 ore, s'a început apoi concertul dat de maestrul Dima cu corul său mixt. Regret că despre acest concert eu nu pot spune multe; fiindcă pentru a vorbi despre prestațiunile corului lui Dima, să cere a avea cultură și pricepere muzicală, ceace — cu durere o spun — mie îmi lipsesc. Cel mult aş putea zice și eu ca țărani, că am rămas cu gurile căscate și de am fi avut vre-o putere, i-am fi comandat să cânte înainte.

S'au început apoi 2 piese teatrale: »Cinel-cinel« și »Țiganul la cătane«, din partea fiicăilor și fetelor din sat; iar după teatru danț până la sfânta ziua albă. Să fi văzut ce mai răpăială, ce mai frământare, de păra-au și asudau podelele nouă din sala festivă, sun tăpăle fiicăilor și fetelor precum și a bărbaiților tineri, dar mai ales la o ceastă de neveste tinerele, ochesele, văduvite vremelnice, prin trecerea bărbaiților lor peste Atlantic. Ochi să fi avut să privești și tot nu te mai săturați; și puterți tinerești să fi avut, să te înhaitezi și tu la joc între cele neveste, dacă vrei să ști ce-i traiu 'n lume.

Vorba cea: Fă-mă Doamne val de tei

Și m'aruncă între femei.

Iar într'o sală de învățământ — mai la distanță — crezi că mergea mai domol? Vorbă să fie! Ce e drept azi nu erau fete și fiicăi, dar erau domnișoare și domnișori (și câteva dame din România, precum și dna Triteanu, vestita cântăreață, soția comisarului consist.) domnișoarele aproape toate din Brașov, iar domnișorii din toate părțile lumii: din Brașov, România și din împrejurime.

Și dacă e vorba de joc să nu credeți că aceștia au mai puțină simpatie pentru ei decât țărani; din contră și ei joacă cu același foc; în chestie de joc, intelectual și țaran — e tot una. Așa-i Românul în veselie! Numai cât la domni e mai multă variație. Incep cu un vals potolit și să învîrtesc până amefesc — nu cei ce joacă, ci cei ce se uită; o schimbă apoi pe o polcă de cele stropșite, la urmă hopăiesc o hațegană și sar până nu mai pot, de suflau ca niște locomotive. Dar tot nu-și dau pace ci o întorc apoi

Fabrică de parchete,

Cluj—Kolozsvár.

Fabrichează orice parchete din sterjar și carpen pe fond de asfalt.

Lucrări de cherestrea în orice mărime, în lemn de stejar, carpen și brad.

Primește prelucrarea completă a dușumelelor.

pe o sârbă, unde trebuie să sari ca o capră și iarăși o dau mai domol frământând un brâu pe loc. Iar mai la urmă doi studenți și au tras un călușer pe o suprafață de 2 metri pătrați, de sta să dea sufletul din ei. Și așa curgea viața plină de veselie; mai ales, că darnicii noștri găzduitori se îngrijiseră să garnisească o masă lungă cu tot felul de lucruri trebuitoare, precum: cegă și salată, șuncă, cașcaval, rockfort și alte bunătăți — nu le am visa la noapte! Iar de udătură vin de cel bun, ba chiar și șampanie. Și cine se sătura de joc, venea și-și mai căută treabă pe la masă, iar cine se sătura la masă, se ducea și se însira la joc și așa era o continuă primăverie și la masă și la joc. Numai unde ne așezam — într'un colț — noi bătrânii, eram pe badea Gheorghe, care ne da hrana sufletească, povestindu-ne fel de fel de lucruri, când hazlii, când serioase; iar de hrana trupească îngrijiam fiștecările pentru noi, căci har Domnului aveam de unde! Și noroc cu doamna Triteanu, ca într'un târziu ne-a spart solidaritatea, făcându-ne vânt pe la casa cui ne are, că mai bine-i pare, căci altfel, nu știu zău eu, poate și azi eram pe acolo.

Dar să nu uit o întâmplare de seamă.

Cam pe la miezul nopții, locunjură ceata lui Coșbuc, unde erau și Mirceștii o halfă de neveste tinere, de cele cari bogă fieră în om, când se atinge ele — fără voie, se înțelege — desfătându-ne cu vocile lor de sirene.

Ear între alte cântece, m'a surprins și cu următoarea compoziție a lor proprie și cu text și ca melodie:

Să trăiască să trăiască!
Societatea »Frăția«
Fala noastră și mândria
Care este 'n România
Care s'au dus de pe-aci
De când erau copii mici
Și cu dor de satul lor
Ne-au dat mândrul ajutor.

Să trăiască înainte
Mulți ani domnul președinte
Să trăiască nevințat
Președintele Ignat.
Ce a visat l-s'a împlinit
Ce-a dorit, a izbândit.

Și așa a trecut sfîntirea școlii din Cața.

Mirceștii și cel împreună cu dâșii, nu au numai meritul de a fi primii, cari la astfel de serbări, au adus între noi pe frații din România, ca astfel nu din cărți sau de la expoziții, să învețe a ne cunoaște portul, datina și gospodăria noastră, ci acasă la izvor. Și mai știu păcatul? Poate, ba sînt chiar sigur, dragălașele noastre fatițe ar mai fura inima vre-unui bărbat de dincolo, ceace încă ar contribui la cimentarea simpatilor între frați, cari simpatii, cu toate asigurările ce se fac din amândouă părțile, nu prea există încă.

Și de încheiere încă ceva.

Vreau să scot la iveală o virtute a Românului: ce poate face el când vrea.

Preotul locului, ne știind din ce pricină, a aflat cu cale să plece de acasă tocmai în dimineața zilei sfîntirii școlii, iar protopopul tractului, nu și-a făcut apariția. Și așa s'a dovedit, că »unde-i voie, e și puterea« — s'a dovedit, că Românul când vrea, face sfîntirea școlii și fără preotul locului și fără protopopul tractului. Oare bine e așa?
»Cinel-Cinel«.

Din străinătate.

Reforma electorală în Italia. Guvernul Luzzatti a împărțit zilele aceste între deputați, motivarea tipărită a proiectului reformei electorale, care conține două părți esențiale; lărgirea dreptului electoral și introducerea votării obligatorii. Ce privește votarea obligatorie ministrul motivează pasagiul acesta în următoarele:

În Italia numărul celor cari exercită dreptul de vot este cu mult mai mic decât numărul total al alegătorilor. Astfel la alegerile din 1909 au votat numai 65,3 procente din totalitatea alegătorilor, pe când în Franța cam 80 de procente, în Anglia 75 — 83, în Germania 84,7, în

Austria 84 în Belgia 95 de procente. Locuitorii părților nordice dau mai puține voturi. Guvernul voește ca să oblige prin lege exercitarea dreptului de vot.

Cercurile catolice din Italia cred, că guvernul intenționează prin reforma electorală contrabalansarea bulei papale »Non expedit«, care avertizează pe credincioșii catolici de a lua parte activă în viața constituțională a Italiei.

Abdicarea moștenitorului de tron al Muntenegrului. Ziarele dalmatine confirmă știrea, despre abdicarea moștenitorului din Muntenegru a prințului Danilo, în favorul fratelui său mai mic, prințul Mirco. Formalitățile abdicării se vor face, după reîntoarcerea prințului dela curtea imperială din Petersburg, unde va pleca zilele acestea. Cauza abdicării este lipsa de urmași în familia moștenitorului.

Nobili portughezi exilați. Tribunalul militar din Lisabona a judecat la exil pe 35 de nobili portughezi însinuați că ar fi încercat să ațâțe o revoluție contra regimului actual și în favorul monarhismului.

Anexiunea în camera franceză. La discuția bugetului ministerului de externe s'a atins și chestia anexării Bosniei și Herțegovinei. După unele critici aduse politicii din afară s'a ridicat ministrul de externe, Pichon care a ținut un discurs important cu privire la politica externă a Franței. Referitor la anexarea a spus că interesele monarhiei austro-ungare n'au fost și nu sunt contrare intereselor Franței. Cu toate că Austro-Ungaria face parte din altă alianță nu e nici un motiv de a ne declara adversari politicii ei, cu atât mai puțin, că Franța urmează politica păcii internaționale. Iar ce privește anexiunea, e doar lucru știut că contractul de Berlin a însărcinat Austro-Ungaria cu protectoratul Bosniei și Herțegovinei. Contra anexiunii a protestat dintre puterile signatate numai Rusia singură, care de altfel știa destul de bine, că în acel timp putea conta la sprijinul Franței.

Matineu cu jocuri naționale.

— În hotelul »Crucea albă«. —

Atragem atențiunea tuturor asupra »Matineului«, ce va avea loc în ziua de Bobotează, 19 Ianuarie n., în sala hotelului »Crucea Albă« din Arad (nu la »Central«, cum s'a publicat în mod greșit în unul dintre numerele noastre trecute).

La acest matineu, organizat de cercul domnișoarelor române din Arad se vor juca frumoasele noastre jocuri naționale »Hora«, »Chindia« și »Hațegana«.

Indeosebi rugăm cărturarii noștri din provincie să atragă atenția țărânimii noastre asupra acestor jocuri, îndemnându-i să vină la matineu, pentru a se desfăta în frumuseța acestor jocuri atât de puțin cunoscute la noi.

Inceputul matineului la orele 5 d. a.

Programul complet e următorul:

1. a) Moskowsky Valse (cântate la pian de b) Doine naționale (dna Hort. Velici).
2. Eliade Rădulescu »Sburătorul« legendă recitată de dna Marilina Bocu.
3. a) Bizet »Habanera« din »Carmen« b) Dima »Mândrulița de demult« c) G. Șorban »Insurama'si, insura«
4. »Cine-i Nuhăm« monolog de T. D. Speanția zis de dl Const. Cehan.
5. Jocuri românești:

- a) »Hora«
- b) »Chindia«
- c) Hațegana«

jucate de D-șoarele Aurica Burdan, Florica Crișan, Livia Dimitrescu, Anicuța C. Pop, Georgina Pop, Zenuța Popovici, Angela Radovan, Stela Suci, Mărioara Trailescu, Viorela Ursu, Livia Vațan.

INFORMATIUNI.

ARAD, 16 Ianuarie n. 1911.

Pentru incendiții din comitatul Hunedoara.

Maj. Sa Regele a dăruit, din caseta proprie, suma de 600 coroane pentru incendiții din Rîușor, și suma de 400 cor. pentru incendiții din comuna Baieșd.

Ziarul nostru deschide și el subscripție publică pentru cei năpăstuiți prin groaznicul incendiu, care a nimicit două comune românești. Ca în totdeauna, subscripția o deschide institutul nostru de credit și economii »Victoria« cu suma de 200 cor. Iată sumele contribuite până acum:

»Victoria« inst. de cred. și econ.	200 C.
Ziarul »Tribuna«	40 »
Dr. N. Oncu	40 »
Ion Montani	2 »
Iosif Schiopul	2 »
Gheorghe Nichin	2 »
Iuliu Giurgiu	1 »
Total	287 C.

Apelăm la sufletele nobile să vină în ajutorul fraților năpăstuiți.

Sumele sînt a se trimite la adm. »Tribuna«, cu indicația specială »pentru incendiții din Hunedoara«.

— **Intemnițării noastre.** De sărbători, numeroși membri ai societății din Arad au ținut să însenineze pe câte-va clipe singurătatea redactorului nostru, dl Sever Bocu, care după cum se știe, ispășește în pușcăriia tribunalului aradan, neiertatul păcat de a fi publicat statistica pătimirilor noastre din anii din urmă...

— **Pentru fondul ziaristilor** ca răscumpărarea felicitărilor de anul nou au trimis următorii domni: Familia Hodoșiu din Iclandu-mare 4 Cor. Ioan Naia inv. Nagymargita 2 Cor. Iacob Ivan, funcționar, Șeitin 2 Cor.

— **Cununie.** D-șoara Anuța Doican din Racovița și dl Mihail Ogorean, învățător-director în Veștem, își anunță cununia ce va avea loc la 22 Ianuarie n. în biserica din Racovița.

— **Ungurii în America.** Citim în »Românul din America«: »Iacă ce scriu foile ungurești, cătră cititorii lor. Cu durere trebuie să facem băgători de seamă pe Maghiari, Ungurii noștri ca să fie cu mai mare creștere, cu mai bună purtare. Ne vine știrea că în tramvaiurile ori ștricarele cari umblă împrejurul orașului Pittsburg, unguri beți să poartă în modul cei mai rușinos, mai ales că batjocoresc femeile cari din întâmplare merg cătră casă și sînt în acelaș vagon. Deja compania a făcut arătare și la consul că să deie de știre la unguri să se poarte mai cu cinste, căci altcum va fi silită a nu mai primi pe unguri în carul lor. În zilele de pedă, ori plată ungurii să îmbată și să poartă ca și cum ar fi pe pusele Ungariei. Ce rușine! Pe noi ne doare sufletul că știm nu un Român că face de vis neamul cu purtarea lui. Mulți învață obiceiurile rele dela Unguri, crezînd că acele sînt frumoase, până când ele sînt vrednice de cele mai mari osânde și cea mai mare rușine aduse nea

— **Un glas sincer și un ecou perfid.** În anul din numerele noastre trecute ne-am ocupat cu recenzori autorizați cu conscripția populației și în urma nenumăratelor plânsori de pretutindeni am semnalat un caz frumos de reacțiune a Românilor din Sanislău, cari au refuzat orice informații recenzorilor cu fumuri de maghiarizare. Faptul a atras atenția publicului asupra oamenilor autorităților cari sub masca oficialității sau în „excesul de zel își permit față de naționalități mai mult decât ar avea dreptul ba de cele mai multe ori calcă în picioare drepturile acestora”. Ziarul unguresc „Az Ujság” într-un moment de pornire sinceră scrie următoarele, referitor la cele suslevate de noi:

„Se pare că din nou avem de a face cu goana după merite patriotice — de bună sau reacredință — dar proprie de a îndrăji pe cei mai pașnici țărani ca pe urmă să ai dreptul să ceri reglementarea lor, cu mândria sîdătoare a celui ce știe că-l așteaptă răsplata. Și toate acestea adunându-le la un loc ajungem la rezultatul că:

urmăm fanatici politica numită de Tisza politica de bacșisuri și care n'a adus unguirilor nimic de cât ură și dușmănie neîmpăcată

de nou ne-am pălmuit noi pe noi în fața opiniei publice europene, desvălindu-ne răuvoitori sinceri toată intoleranța și sălbăticia crasă, în fața lumii.

Toate aceste mici amănunte înseamnă lipsă de cultură și vom bițbăi încă multă vreme pe întunec până vom găsi adevărații oameni loiali și cinstiți, cari se spele petele și murdăria aruncată de antecesorii lor în obrazul tinerei noastre cultură”.

Glasul de sinceră revoltă contra veșnicelor sicelii ale autorităților însă n'a ținut multă vreme, căci o zi mai târziu pomenitul ziar dă o satisfacție loc unei rectificări venite din Sanislău, în care se spune, că țăranul din chestie n'a fost amendat, pentru că a dat expresie indignării sale, fiindcă a fost trecut în liste sub numele de „valah”, ci fiindcă „a refuzat cenzorului toate celelalte date.”

Mai la vale aceeaș rectificare constată că oficiul de cenzurare n'a dat nici un ordin ca numirea de „român” să nu fie primită, prin urmare această numire e acceptabilă la adunare de date și dresarea de acte publice.

Dar sentința sinceră dată cu o zi mai înainte este revocată, căci așa cere prestigiul și „ținăra cultură” trebuia preconditionat cîrpiță prin adorabila declarație.

Cum se face însă că blanchetele din chestie au fost tipărite cu numirea de „valah” și de ce au refuzat recenzori, gonaci după merite, ca poporul din Carașul Severinului să fie introdus în liste cu numele lui cinstiț și românesc? Scriitorul acestor rînduri a avut deasemenea în repeșite rînduri prilejul de a constata și loialitatea autorităților ungurești de dreptul — fără intervenția ciracilor lor răspândiți în popor — căci cel din urmă grefier la dresarea unui protocol de însemnătate disparentă, își permite obrăznicia de a falsifica datele cu tot protestul celor avizați.

Nu ne puteam însă aștepta la o pornire sinceră și imparțială din partea ziarelor ungurești, iar revolta simptomatică a ziarului Ujság a fost de scurtă durată, căci repede s'a pornit un ecou perfid care să o strivească.

— **De la Sălște.** Din frumoasa comună Sălște primim următoarele rînduri, cărora le dăm loc pentru că cei vizați să poată lămuri situația: „Când cineva cască gura să povestească ceva

despre Sălștea de lângă Sibiu, apoi aștepti și crezi că numai lucruri bune și de laudă poate să vorbească cineva despre fruntașa comună. În unele lucruri însă nu e tocmai după cum s'ar crede, căci — după cum e vorba — la laudă mare să mergi cu sacul spart, și unde sunt și turme de oi sunt și turme de nevoi.

Trebule să recunoaștem, că fruntașii din Sălște au pus la cale și lucruri vrednice pentru ridicarea comunei, însă când se știe că din speșele comunei s'a edificat hotel comunal, ba și mai spesat și un alt Român cu un asemenea hotel, cu scop ca să ne ridicăm noi pe noi și mai pe sus de toate ca banul Românului să ajungă iar la Român, apoi nu știm ce să credem despre cel pus în fruntea comunei, când chiar acela se stăruit ca în casele unde e și pretura să se deschidă o cantină cu scop de a lua mușterii dela cele două hotele românești. Și, ca să fie lucrul complet au angajat pentru acela cantină sau casă de menaj pe o săculăncă.

Un sălștean.

— **Câți locuitori are Aradul.** După încheierea conscripției populației din orașul nostru comisia însărcinată cu recensământul a publicat rezultatul conscrierii și după cifra aproximativă, Aradul are 57,325 locuitori. Deocamdată nu s'a publicat câți dintre aceștia sunt Români și câți de altă lege, până la încheierea deplină a socotelilor.

— **Principii de Bourbon în România.** Din București ni se scrie: Principele și prințesa de Bourbon, cari sunt oaspeții Principiilor noștri măștenoți, au sosit aseară în Capitală.

Se știe că Prințesa de Bourbon este sora mai mică a A. S. R. Prințesa Maria.

La gara de Nord, Auguștii oaspeții au fost întâmpinați de AA. LL. RR. Principele Ferdinand, Prințesa Maria, Principele Carol și Prințesa Elisabeta, precum și de dnii Al. Marghitoman ministru de Interne, Ioan Kallinderu, Jean Mitulescu prefectul Capitalei, dna și dl col. Greceanu și Al. Cotțeseu directorul C. T. R.

Principii de Bourbon, descinzând din vagonul regal, s'au îmbrățișat în mod caluros cu membrii familiei noastre prințiare.

După ce s'au întreținut vreo 10 minute cu persoanele prezente, Auguștii oaspeții și familia noastră prințiară s'au urcat în automobilele Cerței și au plecat la palatul Cotroceni.

— **Fundația nouă.** Văduva Maria Botoș născută Brala repauzând la 24 Decembrie c. în Ticvaniu-mare, credincioasă tradițiilor fericitului ei tată, după ce a împăcat neamurile a testat averea sa de 70.000 cor. episcopul gr. cat. din Lugoj, ca constituind o fundațiune să se ajutoreze tinerii români gr. cat. având preferință neamurile, apoi tinerii originali din Caraș-Severin, din dieceza Lugojului și în fine din întreaga Metropole.

— **Nouii advocați români.** Primii următoarele avizuri:

Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Gherla (Szamosújvár), strada apeli Nr. 51 vis-a-vis cu biserica parohială română. Cu distincă stimă: **Dr. Andrei Macavei**, avocat.

— Am onoare a vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelaria advocațială în Deva (strada Petőfi N. 4 în fața casei comitatului). Cu stimă: **Dr. Eugen Tatar**, avocat.

— **Marina Popu n. Sabadus** mama regretatului scriitor popular I. P. Reteganul a repauzat Joi, 12 I. c. de bătrînețe, în etate de 81 ani. S'a înmormântat Sâmbătă, 24 I. c. în ziua anului nou, în cimitirul gr. cat. din Reteag lângă soțul și fiul dsale.

O deplâng: fiica, nora, ginerele, nepoți, nepoate și strănepoate.

Odihnească în pace!

— **Gheorghe Cimoca**, paroh gr. ort. rom. în Hidiș, a repauzat la 12 Ianuarie n. în vîrstă de 53 de ani. În mormântarea lui a avut loc la

15 Ianuarie n., în cimitirul bisericii gr. ort. rom. din Hidiș.

Odihnească în pace!

— **O lămurire.** Săntem rugați a publica următoarele rînduri: Vă rog a da loc în prețitul ziar „Tribuna” următoarei mele rectificări: Subscrisul nu s'ant indentic cu avocatul Dr. Teodor Popescu care și-a deschis cancelarie advocațială în Reghinul-Săsesc (Szászregén) cu stimă **Dr. Teodor Popescu**, adv. în Făgăraș.

— **Sfârșitul procesului Habár-Wekerle.** Procesul intentat de Andrassy, Apponyi și Darányi contra ziaristului Habár Mihály și care era să se țină astăzi, în urma revocării acuzelor din partea inculpatului, — sa sistat.

Acesta era să fie ultimul din seria proceselor intentate lui de membrii fostului guvern Wekerle pentru broșura sa. „Panamalele guvernului Wekerle-Kossuth”, pentru care autorul va trebui să suferă temniță 7 luni și jumătate.

— **Răscumpărarea felicitărilor de anul nou.** Și-au mai răscumpărat felicitările de anul nou domnii Dr. Gheorghe Adam cu 5 coroane, Atanasie Dămian cu 2 coroane, și Alexandru Hodăgiu cu 1 coroană. — Timișoara, 14 Ianuarie n., **Romulus Cărăbașiu**, dir. desp. „Timișoara” al Astrei.

— **Dreptul de vot pentru femeile danze.** Cât de curînd se va prezenta parlamentului danez un proiect de lege pentru votul electoral al femeilor danze. Acest proiect epocal are toți sorții de-a fi votat și încorporîndu-se în lege va fi menit să sfîrșească pentru totdeauna lupta feministă pentru drepturile politice și egalitatea deplină cu bărbații. Drepturile de vot pentru alegerile parlamentare — care le lipsia — daseră în repeșite rînduri lupte disperate, însoțite de cea mai aprigă propagandă în toate părțile țării.

Noua lege pare să fie pentru Dania un triumf al culturii și libertății și va fi propriu de-a contopi șansele — rupte în caste și fracțiuni politice — într'un popor unitar, egal îndreptățit și conștient de datorile sale.

— **Cincizeci de brazii.** Cincizeci de brazii au smuls ieri noapte membrii societății Lorrain Sportiv din Metz, din parcul ce împrejmuia statua lui Bismarck, din acelaș oraș drept răsunare a desfășurării societății din partea guvernului.

Anume este cunoscută agitația ce stăpânește spiritele din Elsas Lotharinga, în urma constituției date, care însă cuprinde multe restricțiuni reacționare. Francezii agit pentru o constituție cinstită.

Cea mai răspândită societate a Francezilor băștinași e societatea Lorrain Sportiv, sub a cărei egidă Francezii au ținut zilele trecute o importantă demonstrație contra autocratismului german.

Guvernorul prințind de veste a oprit adunarea și ca urmare a desființat societatea.

La acest act arbitrar tinerii Francezi au răspuns cu smulgerea celor cincizeci de brazii, care făc au decorul statuei celui mai mare german; a lui Bismarck.

— **Cook și Peary.** Toată lumea cunoaște peripețiile prin cari a trecut pseudo exploatorul Polului Nord, Cook până când într'o bună zi a apărut Peary și la acuzat de șarlatanie, spunând că nici pe departe nu s'a apropiat de pol, ci încearcă să seducă lumea. Reputația șubredă a lui Cook a început acum să se clatine și o comisie designată anume pentru examinarea dovezilor sale a constatat că de fapt n'a atins nici pe departe regiunile artice ci s'a folosit numai de indicile exploratorilor înaintași. Mai rămăsese singur Peary care s'a răsățet în dragă voie în osanalele ce-l cânta lumea ca celui dintâi și singurul muritor care a călcat extremele ghețuri ale Nordului. După cât se telegrafiază însă din Washington s'a isprăvit și cu gloria lui, căci societatea geografică de aci, prin câțiva specialiști însărcinați cu cercetarea dovezilor, a dat următorul verdict: Peary în nădejde că a atins polul a înfapt drapelul Uniunii la o depărtare de 16—20 chilometri de locul unde e cu adevărat; aparatele sale nu funcționau cu acuratețe matematică; și nu are nici o probă că ar fi atins polul, căci s'a înșelat și el întocmai ca și Cook. Nici Cook

nici el nu a ajuns până la pol, dar în schimb a mândrii su făcut însemnate servicii științei.

Unele zile au adus știrile în ediții speciale și cântând imnuri pentru Cook, care după cum se prevede de nou va intra în arena publică.

— **In loc de felicitări de anul nou.** Domnul Dr. Nicolae Iltu, medic în Sibiu, răs-cumpărând felicitările de anul nou, a dăruit fondului Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al »Reuniunii meseriașilor români sibiieni« cor. 10.

— **Pentru răscumpărarea felicitărilor de anul nou a binevoit a contribui la fondul »Corului Bisericesc din Cap. Mănăsture« dnii:** George Petrovan, director de bancă C. Mănăsture 3 cor. Teodor Medan 2 cor. Alexiu Stuparu 2 cor. Ioan Petrovan 2 cor. George Vancu 150 cor. Alexandru Marica 1 cor. Alexandru Pop 1 cor. Alex. Mihalca 1 cor. Emil Dragomir 1 cor. Nicolae Avram 1 cor. Ștefan Micle 1 cor. Liviu Iuga 1 cor. Vasile Szabó 1 cor. Bela Osztan 1 cor. Timotei Nichita 50 fil. Andrei Bobb 50 fil. Nicodim Szabó 50 fil.

Marinmoșii primescă și pe aceasta cafe mulțumite noastre. În numele comitetului, George Bancu, secretar, Alexiu Stuparu, cassier.

— **Prânz bun se caoată cu 90 fil.** Adresa: Arad, Eötvös uita 17, ușa 8.

x **Atragem și pe calea aceasta atențiunea on. părinți,** ca cumpărările de Crăciun să le efectuiască la Kovács Béla magazin de modă pentru copii, Cluj-Kolozsvár Király tér nr. 1. În întreg Ardealul acesta este unicul magazin de articlii pentru îmbrăcăminte copiilor. Firma garantează pentru calitatea bună a mărfurilor ei și pentru serviciu prompt. În provincie trimete mustre din orice articlii în bransa aceasta.

Magazinul poate fi cercetat fără obligamentul de a plăti.

Cronica socială și artistică.

Concert și teatru în Dalboșeț. »Reuniunea de cântare și cântări din Dalboșeț« invită la concertul și reprezentarea teatrală ce vor avea loc în ospăta la »Ioan Valuțan« din Dalboșeț, Jol, la 19 Ianuarie n. Se va juca »Vecinătatea periculoasă«, comedie într'un act de Trocaru. După reprezentație joc. Inceputul la orele 8 seara.

Teatru și concert în Vidra. Corul bisericesc din Vidra-de-sus invită la concertul și reprezentarea teatrală ce vor avea loc la 22 Ianuarie n. în sala școlii din Vidra-de-sus. Se va juca »Vecinătatea periculoasă« de Trocaru și »Aur peșcat la lâng de vite« dialog de E. Suci. După reprezentație — danț. Inceputul la orele 7 seara.

Concert și teatru în Cacova. »Doina«, Reuniunea gr. ort. de cântare și cântări din Cacova invită la concertul și reprezentarea teatrală ce vor avea loc la 19 Ianuarie n. în sala hotelului »Pugarul« din Cacova. Se va juca »De pe urma beției«, comedie în 2 acte. După reprezentație danț. Inceputul la orele 8 seara.

Convenții sociale în Sibiu. »Reuniunea școliiilor români din Sibiu« invită la »Convenția socială« (cu cântări, declamațiuni, poezie amuzică și joc) ce va avea loc la 21 Ianuarie n. în »Unicum« din Sibiu. Inceputul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

»Lucașfăru«, dramă națională în 5 acte, de Barbu Ștefan-Delavrancea. Editura Socecu et Cie, București. Preț 2 cor. 50 bani (+ 20 bani porto). De vânzare la librăria »Tribuna«.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

Delavrancea, »Lucașfăru«. Dramă în IV. acte à 250 + 20 fil. porto.

Studii și documente cu privire la *Istoria Românilor*. Publicate de N. Iorga à 3 cor. + 10 porto.

N. Iorga, Istoria românilor pentru poporul românesc. Ed. II-a à 350 cor. + 20 fil. porto.

Apostol D. Culea, Invățământul despre natură în școala primară. 350 cor. + 30 fil. porto.

Biblioteca Teatrului Național: Nr. 10, *Schiller, Don Carlos.* Poem dramatic în 5 acte și 17 tablouri. Trad. de G. Coșbuc, 50 fil. + 10 fileri porto.

Nr. 11, *Calderon, Judecătorul din Zalamea.* Dramă în 3 acte. Trad. de O. Densușianu à 40 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 12, *P. Locusteanu, Nevesta lui Cerceluş Farsă* într'un act à 30 fil. + 5 fil. porto.

Biblioteca Minervei, à 30 fil. + 5 fil. porto.

Nr. 93 *Xavier de Maistre, Călătorie împrejurul odăei mele.*

Nr. 94 *Clara Tschudi, Tinerețea Mariei Antoineta.* Vol. I. Trad. de Anestin.

Dr. V. Bianu:

Doctorul de casă sau Dictionarul sănătății.

Foarte recomandabil pentru toți, mai cu seamă cărturarilor, preoților și învățătorilor.

à 14 Cor.

N. Iorga:

Viața femeilor în trecutul românesc.

à 175 Cor.

Andrè Chénier:

Oaristys. Bucolică după Teocrit.

à 15 fil.

Preotul *Gr. G. Petrov:*

Nu din partea aceea, sau datorie de episcop. Poveste.

à 50 fil.

G. Dobrogeanu Ghinea:

NEOIOBĂGIA.

Studiu economico-sociologic al problemei noastre agrare.

à 350 Cor.

Dr. Eraclie Sterian:

Educația Sexelor.

Ediția III-a.

à 150 Cor.

Dr. F. Grünfeld:

Secretele sexuale.

à 1— Cor.

Stavrinos:

Povestea lui Mihai Vodă Viteazul.

à 15 fileri.

N. Iorga:

Balada populară românească.

Originea și ciclurile ei.

à 20 fil.

I. Corbu, *Ad Astra!*

Astronomie populară în icoane.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

(200 coroane întrate din vânzarea acestor cărți sunt menite victimelor anului 1910.)

Preț 2 cor. + 20 fil. porto.

Scăderea populației creștine și înmulțirea jidanilor în orașele României Cause și remedii. Trei prelegeri ținute la Valeni de Munte. — Cu o prefață de A. C. Cuza, profesor.

à 60 fileri.

Biblioteca populară Socec No 101—103. Edgar Allan Poe: *Nuvele extraordinare.* Traducere de Barbu Constantinescu.

à 80 fileri.

Cereți catalogul de cărți gratuit.

Pentru limbă. Câteva spicuiri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axenie Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Toate cărțile anunțate aici se găsesc de vânzare la Librăria »Tribuna«.

Posta Redacției.

I. P. (Bt.) Mulțumim pentru cele comunicate. Amândoi au fost și rămân colaboratori ai noștri.

Lugoj. Noi trebuie să știm cine ne scrie. Dete anonimi nu publicăm nimic.

I. Crainic. Se va publica în curând. Vă rugăm să ne comunicați adresa exactă.

P. Olde (Cl.) »Studii și documente...« se găsește de vânzare la librăria »Tribuna«. Preț 3 cor plus 10 fil. porto. Cealaltă carte a apărut la I. Perthes, Leipzig.

R. P. (Sbiu) Pe anul 1910 cu 11 cor. 60 fil.

G. Floru. Redacțiile ziarelor noastre au stătu lucru lucrat nu le rămâne vreme și pentru informarea ziarelor străine. Din vreme în vreme, însă, face și acest lucru.

Posta Administrației.

Gregoriu Denghel. Sibiu. Am primit 480 cor. abonament pe Nov. și Dec. 1910.

Ioan Onu. Tomeșd. Am primit 14 cor. abonament pe sem. II. 1910.

Iulian Paguba. Socodor. Până la finea anului 1910.

Ioan C. Dăncăneț. Istina. Primim ofertul, Martin Sdicu. Hraja. Da, se vinde cu 4 fil. bucata. Socoteala se va face lunar sau doi lunari.

Dumitru Bârșan. Teiuș. Am primit 14 cor. abonament pe sem. I. 1911.

Redactor responsabil: Ioan Gheorghiu. »Tribuna« Institutul Episcopial. Sibiu et cetera.

Dr. Stefan Tamașdan,

medic univ. specialist în natură,

Arad, viză-avis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Edz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

Credit pe ipotecă, pe cambie

și pentru oficanți

anticoeste

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

„RACOȚANA“

institut de credit și economii, societate pe acții în ȘEICA-MARE.

Convocare.

Domnii acționari se invită prin aceasta conform §-ului 20 din statute la

a XV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Șeica-mare la 5 Februarie st. n. a. crt. la 10 ore a. m. în localul institutului cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Constituirea și deschiderea adunării.
2. Constatarea acționarilor prezenți și a plenipotențelor.
3. Raportul anual al direcțiunii.
4. Raportul comitetului de supraveghere.
5. Sistarea activității filialei din Elisabetopole.
6. Stabilirea bilanțului pro 1910 și distribuirea profitului

7. Absolvarea direcțiunii și a comitetului de supraveghere de gestiunea anului expirat.
8. Fuzionarea institutului cu societatea pe acții »Ajutorul« din loc.
9. Întregirea direcțiunii.
10. Întregirea comitetului de supraveghere.
11. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală în sensul § 23 din statute sunt rugați ași prezenta acțiunile, eventual dovezile plenipotențe cel mult până în 3 Februarie a. crt. st. n. la cassa institutului din Șeica-mare. Șeica-mare la 13 Ianuarie 1911.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA

Bilanțul cu 31 Decembrie 1910.

PASIVA

Cassa în numărar	14572	08	Capital societar	200000	—
Bon la bănci	1626	69	Fond de rezervă	67404	76
Cambii escontate	26303	70	Fond de binefaceri	1980	95
Imprum. pe oblig. cu acop. hip.	18537	30	Fond cultural	1034	25
Imprum. pe oblig. cu caventați	62309	50	Fond de penziuni	6078	80
Credite de cont curent	21860	—	Depuneri spre fructificare	201052	95
Efecte	10400	—	Cont curent	840	95
Edificiul institutului	6490	—	Interese transit. anticip. pe 1911	3354	44
amortizare	190	—	Profit curat	27024	07
Mobilier	400	—			
amortizare	40	—			
Depuneri proprii	100634	34			
Diverși debitori	9136	56			
	508771	17		508771	17

PESE

Profite și pierderi.

VENITE

Spese:			Interese:		
Interese la depuneri	14333	76	dela cambii escontate	47949	85
Interese la imprum. proprii	3112	99	» imprum. pe oblig. hip.	5233	32
Chirie	100	—	» imprum. pe oblig. cu caventați	7869	69
porto postal	374	80	» dela efecte	450	—
salare	4827	32	» depuneri proprii	634	34
imprimare, registre, diverse	2953	96	» cont curente	1476	64
Contribuție:			Chirie	20	—
directă și aruncuri	7062	65	Provizione	735	78
10% după interesele la depuneri	2457	43			
Marce de prezență	1620	—			
Amortizări	502	64			
Profit curat	27024	07			
	64369	62		64369	62

Șeica-mare, la 31 Decembrie 1910.

Nlc. Tipuriță m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Toma Stanclu m. p. v. prezident. Ioan Ittu m. p. Sever Chețan m. p. Const. Tipuriță m. p. Dumitru Suciu m. p. Nistor m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile de mai sus și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului. Șeica-mare la 13 Ianuarie 1911.

COMITETUL DE SUPRAVECHERE:

A. Domșa m. p. Ioan Hulea m. p. V. Tipuriță m. p. N. Vintilă m. p.

Raportul comitetului de supraveghere.

Onorată adunare generală!

Avem onoare a Vă raporta, că în cursul anului 1910 în înțelesul legii comerciale și a statutelor am făcut mai multe revizii la institutul de credit și economii »Racoțana«, câștigându-ne convingerea că direcțiunea a procedat în toate afacerile cu precauțiunea necesară. — Am cenzurat amănunțit conturile de încheiere ale anului de gestiune 1910, aflându-le în consonanță cu conturile din Măiestrii și extrase. — Referitor la împărțirea profitului curat de Cor. 27,024.47 ne alăturăm propunerii direcțiunii și o recomandăm spre primire. — Vă rugăm în fine ca aprobând bilanțul pe 1910 să dați direcțiunii și comitetului subscris absolutului pentru anul de gestiune 1910 — Șeica-mare la 13 Ianuarie 1911.

Comitetul de supraveghere.

„Tibleșana“

institut de credit și economii societate pe acții în Reteag.

Convocare.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii »TIBLEȘANA« societate pe acții în Reteag sunt conchemati în sensul art. 22 din statutele institutului la a

VIII-a adunare generală ordinară

se va ține la 6 Februarie 1911 st. n. la 10 ore a. m. în localitățile institutului.

Obiectele:

1. Constituirea adunării, denumirea prin președinte a unui notar, 2 verificatori și 2 scrutinători.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de reviziune despre gestiunea anului 1910.
3. Aprobarea bilanțului și decideră asupra distribuirii profitului curat.
4. Alegerea alor 2 membri în direcțiune eșii prin sorți și alor doi membrii în direcțiune și al unuia în comitetul de supraveghere, cari nu corespund §-ului 33 din statute.
5. Satorirea marcelor de prezență.
6. Eventuale propuneri.

Reteag, la 9 Ianuarie n. 1911.

Direcțiunea.

NB. Domnii acționari ai institutului de credit și economii »TIBLEȘANA« societate pe acții în Reteag, cari voesc a lua parte la adunarea generală ordinară în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați în sensul §-lui 24 din statutele societății a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență, cel puțin cu 2 ore înainte de începerea ședinței.

— Vagyon   **Contul bilanț cu 31 Decemvre 1910. — Mérleg-számla 1910. de ember hó 31. ével**   — Pass ve — Teher

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa — Pénztár		13640	72	Capital — Alaptóke	100000
Cambii — Váltók	307459			Fond de rezervă — Tartalékalap	27364
Cambii asig. hipot. — Jelzáloglag bizt. váltók	266387	573846	86	Fond de rezervă spec. — Rendk. Tartalékalap	2305
Efecte — Értékpapir		15200		Fond de penziune — Nyugdíj alap	2700
Conturi curente — Folyó számla		48783		Fond filantropic — Jótékony alap	630
Chesele institutului — Intézeti házak	55886			Depozite spre fructificare — Betétek	285056
Supă amortizare — Leirás után	386	55500		Fondațiunea Boca — Boca alapítvány	2307
Imobiliare — Butorzat	1370			Reescompt — Visszleszámitolás	274526
Supă amortizare — Leirás után	170	1200		Diverși Creditori — Különf. hitelezők	592
Diverși debitori — Különf. adósok		8648	26	Interese anticipate — Előre vett kamatok	6321
				Profit curat — Tiszta nyereség	15060
		716819	78		716819
					78

— Tartozik   **Contul profit și perdere — Nyereség- és veszteség számla**   — Credit — Követel

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese la depuneri — Betét kamat	12148	23		Interese la cambii, la camb. hipot. și restante — Váltó-	
Interese la fonduri — Tartalékalap kamat	1912	88	14061	11	kamat, jelz. bizt. váltókamat és késedelmi kamat
Interese de reescompt — Visszleszámitolási kamat			14599	69	Interese la cont curent — Folyó számla kamat
Dare directă și comunală — Állami és községi adó	2243	58			Interese la efecte — Értékpapir kamat
10% dare la interese d. depuneri — 10% betétkamatadó	1214	82			Chirie — Házbér
Comp. pentru cazuri de morb — Betegségígyő díjak	494	11	3952	51	Proviziune și alte venitite — Jutalék és egyéb jövedelem
Chesele de birou și porto — Irodai költségek és portó			2821	53	
Dare — Fizetések			6284	30	
Amortisări — Leirások			556	45	
Profit curat — Tiszta nyereség			15016	90	
			57292	49	
					57292
					49

Reteag, la 31 Decemvre 1910 — Retteg, 1910. dec. hó 31-én.

Dr. Boca,

director executiv — vezérigazgató.

George Frâncu,

contabil — könyvelő.

MEMBRII DIRECȚIUNII: — IGAZGATÓSÁGI TAGOK:

Președinte: **Teodor Cotuțiu,**   **Demetriu Vaida,**   **Ioan Baiescu,**   **Emil Sigarteu,**   **Ioan Man,**   **Dr. Boca,**   **G. Boca,**   **Ioan Sonea.**
eș. — elnök.

Comitetul de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină ordine și consonanță cu registrele institutului. — Alulirott felügyelő-bizottság jelen számadásokat megvizsgáltuk, helyeseknek, és az intézet könyveivel összhangzóknak találtuk.

Reteag, la 9 Ianuarie 1911 — Retteg, 1911. évi január hó 9-én.

Alexandru Sighiarteu,
președinte. — elnök.

Gregoriu Ciunterei,

Dumitru Paltinean,

Simion Pugna.

